

ЗАПРОШЕННЯ ЯК РІЗНОВИД ДІЛОВОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ: ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ

Анастасія Руда

старший викладач кафедри філології Державного закладу
«Одеський національний морський університет»,
Одеса, Україна
e-mail: ansi2610@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7353-3914>

АНОТАЦІЯ

Актуальність обраної теми зумовлена стрімким розширенням міжнародних зв'язків України з іншими державами, тенденціями до інтеграції країни до освітнього та наукового європейського та світового простору. Цей факт призводить до збільшення обсягів ділової документації в зазначеній сфері та зумовлює пошук оптимального відтворення усіх змістовних та формальних параметрів україномовної ділової документації англійською мовою, мовою міжнародного спілкування.

Мета дослідження полягає у виявленні особливостей перекладу сучасної україномовної ділової документації англійською мовою.

Як свідчать результати дослідження, найчастотнішими є граматичні перекладацькі трансформації, які складають 90 % від усіх зафіксованих перекладацьких перетворень. Заміни частин мови є досить розповсюдженими в рамках аналізованого матеріалу дослідження та складають 35 %. Заміна частин мови спричиняє у більшості випадків інший тип заміни, а саме заміну членів речення — 30 % зафіксованих випадків (перебудова синтаксичної структури речення). Друге місце за ступенем вживання займає перестановка (10 %). Найменш частотними трансформаціями при перекладі текстів україномовних запитань англійською мовою є синтаксичне уподібнення (дослівний переклад), об'єднання та членування речень (по 5 % кожне). Лексичні перекладацькі трансформації також складають незначну частину від загальної кількості зафіксованих трансформацій — 10 %.

Мовне оформлення перекладу досліджуваного типу тексту орієнтоване в першу чергу на мову перекладу, оскільки найважливішим є відтворення інформаційного змісту у звичній мовній формі.

Ключові слова: інформативний тип тексту, ділова документація, текст запрошення, мовне оформлення, трансформація.

Вступ. Розширення міжнародних контактів, інтернаціоналізація економічної активності, уніфікація систем діловодства сприяє зростанню обсягів ділового спілкування та появи якісно нових форм ділової комунікації. Збільшується значення ділового дискурсу, змінюється різноманіття мовних жанрів, комунікативних і власне мовних завдань, що стоять перед учасниками комунікативного акту.

Антропоцентрична орієнтація сучасних гуманітарних наук сприяє тому, що ділове спілкування як частина людської діяльності стає об'єктом численних досліджень. Успішність ділового спілкування залежить не тільки від знання предмета (професійні основи діяльності), але і від комунікативної компетенції, яка реалізується у здатності користуватися мовними засобами для встановлення мовленнєвого контакту, його підтримки згідно з правилами та конвенцій спілкування, впливу на адресата з метою досягнення комунікативних цілей та реалізації позамовних завдань (Богданов, 1989; Панфилова, 2007; Стернин, 2001), що пояснює зростаючу цінність наукових рекомендацій лінгвістів для здійснення ділової комунікації як соціально значущої діяльності.

Сучасне перекладознавство та практика перекладу в силу об'єктивних причин (глобалізація та входження України у світовий інформаційний простір) опиняються перед новими завданнями, вирішення яких можливо тільки за умови всебічного урахування мовної й позамовної ситуацій — наприклад, істотним виявляється урахування міжкультурного конфлікту, проблем міжкультурної комунікації.

XXI століття ставить нові завдання в інформаційному просторі людства. Завдяки масовій інформації роль перекладу в житті людства неухильно зростає. Сьогодні перекладацькі зв'язки охоплюють майже всі сфери людської діяльності. Рух інформаційних потоків не знає ні меж, ні часу, ні простору. Нескінченна різноманітність сучасного світу передається за допомогою засобів інформації у відчуттях та інтерпретаціях численних учасників міжнародного інформаційного процесу — журналістів, кореспондентів, коментаторів, телеоператорів. Тому постійно зростає значення перекладацької діяльності, і разом з цим виникають перекладацькі проблеми. Загострення мовних проблем диктує пошук нових рішень. Якщо раніше перекладацька діяльність розглядалася тільки у зв'язку з перекладом художньої літератури, то сьогодні усе більш важливе місце — і за обсягом, і за

соціальною значимістю — стали займати переклади текстів професійної комунікації, орієнтовані на публіцистичну, загальнонаукову й офіційно-ділову сфери.

Відомо, що якість і результат перекладу визначаються особливостями вихідного тексту, тому взаємозв'язок тексту та перекладу є однією з основних проблем теорії перекладу, до якої звертаються багато дослідників перекладу, що займаються спеціальними аспектами перекладу. У силу того, що основною одиницею перекладу є текст, саме на його характеристики базуються багато сучасних класифікацій видів і жанрів перекладу.

Усе більш важливе місце — і за обсягом, і за соціальною значущістю — стали займати переклади офісної документації — тексти інформаційного, економічного, технічного характеру. Спеціальні тексти, які можна охарактеризувати як інформативні або прагматичні, є більш-менш стандартними за формою і мовними засобами, і перекладачеві в першу чергу доводиться вирішувати чисто лінгвістичні проблеми, обумовлені відмінностями в семантичній структурі й особливостями вживання двох мов у процесі комунікації.

Інтерес до проблеми перекладу ділової документації з боку лінгвістів і їх всебічне вивчення є в курсі теорії і практики перекладу досить розповсюджені. Такі відомі лінгвісти як Швейцер А. Д., Рецкер Я. І., Бархударов Л. С., Федоров А. В., Басс Е. М. (Швейцер, 1998; Рецкер, 1974; Бархударов, 1975; Федоров, 1983; Басс, 1991) та інші присвятили дослідженню перекладу бізнес-кореспонденції свої численні статті та монографії. Проте проблема перекладу ділових листів продовжує залишатися актуальною.

З розвитком та посиленням інтеграційних процесів англійська мова стає найбільш поширеною в процесі міжмовної комунікації та ділової документації, використовується в якості робочої мови на міжнародному діловому рівні. Лист-запрошення на наукову конференцію є різновидом службового листа, в якому адресата запрошують взяти участь у певному офіційному заході. Запрошенню як різновиду організаційно-розпорядчої документації властиві загальні прагматичні та мовні особливості офіційно-ділового стилю мовлення, що потребує відтворення при перекладі. Переклад офіційно-ділових текстів повністю орієнтований на відтворення змісту, тобто носить інформативний характер.

Актуальність обраної теми зумовлена стрімким розширенням міжнародних зв'язків України з іншими державами, тенденціями до інтеграції країни до освітнього та наукового європейського та світового простору. Цей факт призводить до збільшення обсягів ділової документації в зазначеній сфері та зумовлює пошук оптимального відтворення усіх змістовних та формальних параметрів україномовної ділової документації англійською мовою, мовою міжнародного спілкування.

Мета та завдання дослідження. Мета дослідження полягає у виявленні особливостей перекладу сучасної україномовної ділової документації англійською мовою.

Для досягнення поставленої мети було сформульовано такі **завдання:**

- встановити специфіку лексико-граматичного та стилістичного оформлення тексту листа-запрошення з метою встановлення мовних ознак, релевантних для перекладу;
- провести зіставний аналіз текстів оригіналу та перекладу листів-запрошень.

Матеріали та методи дослідження. Матеріалом дослідження стали оригінали офіційних листів-запрошень українською мовою на наукові конференції та їх переклади англійською мовою, які були обрані методом суцільної вибірки (частина запрошень була отримана з офіційних веб-сайтів вишів України та інших громадських установ). Загальний обсяг досліджуваного матеріалу становив 100 текстів україномовних запрошень та їх переклади англійською мовою.

У роботі використано комплексну методику, що включає в себе метод лінгвістичного спостереження, який передбачає лінгвістичний аналіз текстів оригіналу, зіставний аналіз, метод лінгвістичної інтерпретації одержаних даних. Зіставний аналіз передбачає зіставлення оригінальних текстів листів-запрошень українською мовою з текстами перекладу англійською мовою. Таке зіставлення дозволяє отримати дані про ступінь близькості на рівні змісту оригіналу та перекладу, визначити особливості перекладу запрошень. За допомогою методу лінгвістичної інтерпретації одержаних даних надано пояснення, опис та тлумачення лінгвістичного значення результатів дослідження, формулювання основних висновків роботи. Добір емпіричного матеріалу базується на методі суцільної вибірки.

Результати та дискусія. Лінгвістичний аналіз текстів україномовних запрошень на конференції, що передує експериментальній частині цього дослідження, спрямований на визначення мовних ознак, релевантних для перекладу.

Лінгвістичний аналіз стилістичних засобів лексичного рівня текстів листів-запрошень дозволяє констатувати таке: у текстах запрошень відсутні багатозначні слова, синоніми, розмовна та просторічна лексика, емоційно забарвлена лексика.

У текстах запрошень досить широко представлена офіційна лексика (у тому числі професійна термінологія) — у тексті значна кількість слів, що належать до офіційної лексики (назви установ, посад тощо): *Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Полтавська обласна державна адміністрація, Полтавська обласна рада, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; голова, секретар, голова програмного комітету; геоінформатика, прикладна лінгвістика, нафтогазопошукові технології*. Крім того, досліджувані тексти містять значний обсяг власних імен: *Валентина Сергієнко, Володимир Нікіфоров, Тетяна Козловська*.

У текстах листів-запрошень ужиті такі абстрактні іменники: *пізнання, актуальність, концепція, перспектива, сукупність, формування*; конкретні іменники: *видання, стаття, комітет, учасник, реєстраційна форма, кафедра*.

Варто відзначити, що співвідношення частотності вживання абстрактних і конкретних іменників практично рівне.

Значне місце в досліджених текстах посідають іменники абстрактного рівня із суфіксами -ання, -ення, -іння, -ство, -цтво: *функціонування, формування, втілення, підвищення, товариство, співробітництво*, віддієслівні іменники на -ння, -ття: *спостереження, знання, посвідчення, прибуття*.

До стилістичних засобів морфологічного рівня можна віднести широке вживання форм родового відмінка (в деяких випадках ланцюг іменників в родовому відмінку в межах одного висловлення) в порівнянні з іншими формами непрямих відмінків: заїзд учасників конференції, програма конференції, публікація тез доповідей та збірника матеріалів конференції, повний текст доповіді, формування умов для створення та впровадження наукових основ сталого розвитку.

У текстах запрошень відсутні особисті займенники, оскільки їх використання в контексті (при наявності в ньому більше одного іменника того ж роду) може суперечити точності і ясності викладу. Натомість у текстах запрошень міститься значна кількість інфінітивів: *запрошуються, взяти участь, обговорюються, буде складатися, подавати, знати*.

З відмінюваних форм найчастіше вживаються форми теперішнього часу дієслів: *запрошують, сподіваємося, проводить, передбачає*.

Доволі поширені дієприкметникові та дієприслівні звороти: *враховуючи витрати на публікацію, скорочені навчальні курси, створення інтегрованих геологічних баз даних, можуть бути включені, буде наповнена, заплановані семінари, буде видано*.

До стилістично маркованих елементів листів-запрошень на морфологічному рівні можна віднести широке використання неозначених та безособових форм дієслова наказового способу дієслів: *необхідно надіслати, має містити, має бути представлений, не повинні перевищувати, не повинні порушувати встановлених вимог; сподіваємося, передбачається, запрошуємо, плануємо*.

Лінгвістичний аналіз стилістичних засобів синтаксичного рівня текстів листів-запрошень дозволяє констатувати таке: у текстах запрошень превалюють повні, розповсюджені речення, що пояснюється логічністю та аргументованістю ділового мовлення: *Програма конференції передбачає пленарне засідання, роботу секцій, засідання круглих столів*.

Стислість викладу інформації визначає специфіку синтаксису. Найчастіше надається перевага простим реченням. Якщо ж використовуються складні, то вони невеликі: одне-два підрядних речення чи дієприкметниковий або дієприслівниковий звороти: *ми сподіваємося, що майбутня конференція буде наповнена цікавими доповідями, зустріччями та дискусіями*.

У текстах запрошень відсутні окличні речення, пасивні конструкції, неповні речення, односкладні іменні речення, односкладні дієслівні узагальнено-особові речення, не відзначені випадки порушення об'єктивного порядку слів у реченні, не зафіксована перевага багаточленних підрядних конструкцій.

Проведений лінгвістичний аналіз текстів англійських листів-запрошень визначив мовні ознаки досліджуваних текстів, релевантні

для перекладу на лексичному та граматичному рівнях. На лексичному рівні варто зазначити проблему перекладу офіційної лексики (назви установ, посад тощо), у тому числі професійної термінології, переклад власних імен. Варто виділити репрезентативну групу абстрактних віддієслівних іменників на -ння, -ття, заслуговує на вивчення відтворення ланцюгів іменників у родовому відмінку.

Серед специфіки україномовних текстів листів-запрошень на граматичному рівні варто виділити таке: відсутні в українському діловому мовленні особисті займенники повинні бути відтворені у тексті перекладу. Заслуговують на увагу засоби відтворення в текстах перекладів дієприкметникових та дієприслівникових зворотів. Стислість викладу інформації визначає специфіку синтаксису обох мов досліджуваної мовної пари, в результаті чого найчастіше надається перевага простим реченням, але відтворення цієї особливості в тексті перекладу також потребує вивчення.

Специфіка жанру вихідного тексту та інформативний характеру перекладу ділової документації зумовлює характер перекладацьких трансформацій.

Зіставний аналіз текстів оригіналу та перекладу дозволяє констатувати таке. Професійна термінологія представлена однозначними термінами, які мають точні та чіткі семантичні межі, відтворюючи прагнення мови до максимально стислої та точної передачі інформації, тобто до такої точності, яка могла б виключати можливість її довільного та суб'єктивного тлумачення. Професійні терміни текстів листів-запрошень мають еквіваленти та перекладаються відповідними термінами мови перекладу: *експертні системи — expert systems, аналіз — analysis, синтез — synthesis, просодична структура — prosodic structure, масова комунікація — mass media.*

Тематика конференцій, назви секцій, що представлені словосполученнями, які містять терміни, перекладаються шляхом калькування, тобто дослівного перекладу назви по частинах з наступним складанням цих частин в одне ціле. При цьому в переважній кількості випадків (80 %) мають місце перестановки та граматичні заміни, зумовлені розходженнями правил морфології та синтаксису в українській та англійській мовах: *Мовленнєві технології в професійній, громадській та політичній діяльності — Speech technologies in professional, public and political activity, Мова і засоби масової комунікації — linguistic*

аспект — Language and mass media — linguistic aspect, Теоретичні й експериментально-фонетичні дослідження просодичної структури тексту — Theoretical and experimental-phonetic research of text prosodic structure, Лінгвістичне забезпечення моделей аналізу і синтезу мовлення — Linguistic aspects of modeling speech analysis and synthesis.

Назви установ, власні імена транслітеруються виключно згідно з загальними правилами відтворення українських власних назв та імен англійськими графемами: *Валентина Сергієнко — Valentyna Sergienko, Олександр Ігнатенко — Olexander Ignatenko, Тамара Полясок — Tamara Polyasok, Ірина Солошич — Iryna Soloshich, Володимир Нукифоров — Volodymyr Nykyforov, Тетяна Алексєєва — Tetiana Alekseeva; Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України — Ministry of Education and Science, Youth and Sports of Ukraine, Полтавська обласна державна адміністрація — Poltava Regional State Administration, Полтавська обласна рада — Poltava Regional Council, Південноукраїнський державний педагогічний університет — Southukrainian State Pedagogical University, кафедра прикладної лінгвістики — Department of Applied Linguistics.*

Ланцюги іменників у родовому відмінку в межах одного висловлення піддаються граматичним замінам, що пояснюється розходженнями у граматичній структурі досліджуваних мов: *лінгвістичне забезпечення моделей аналізу і синтезу мовлення — linguistic aspects of modeling speech analysis and synthesis, перспектива економіки регіону — potential of the regional economy.*

Іменники абстрактного рівня із суфіксами -ання, -ення, -іння, -ство, -цтво та віддієслівні іменники на -ння, -ття в переважній більшості випадків піддаються граматичній заміні (відтворюються в мові переклада герундієм): *формування — creating, втілення — implementing, підвищення — increasing.*

Відсутні в українських запрошеннях особисті займенники відтворюються у текстах перекладу, що відповідає граматичним нормам мови перекладу: *Запрошуємо Вас взяти участь у IX Міжнародній науковій конференції «Молодь та поступ біології»... — We invite you to take part in the IX International Conference..., Сподіваємось на активну співпрацю — We hope for fruitful cooperation.*

Стислість викладу інформації визначає специфіку синтаксису обох мов досліджуваної мовної пари, в результаті чого найчастіше на-

дається перевага простим реченням, що відповідним чином відтворюється у мові перекладу, в якій також превалюють прості речення.

Як свідчать результати дослідження, найчастотнішими є граматичні перекладацькі трансформації, які складають 90 % від усіх зафіксованих перекладацьких перетворень.

Правила синтаксису та граматичної сполучуваності в межах речення та словосполучення призводять до різних типів заміни. Саме заміна є найбільш розповсюдженою трансформацією в аналізованих текстах.

Заміни частин мови є досить розповсюдженими в рамках аналізованого матеріалу дослідження та складають 35 %. Заміна частин мови спричиняє у більшості випадків інший тип заміни, а саме заміну членів речення — 30 % зафіксованих випадків (перебудова синтаксичної структури речення): *Організатором конференції є біологічний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка — The Conference is organized by the Ivan Franko National University of Lviv, Biology Faculty.*

Конференція проводиться з метою сприяння науковому спілкуванню обдарованої молоді, що працює на розвиток біологічної науки — The aim of the Conference is providing the scientific communication between the gifted youth that works for the biological science progress.

За матеріалами конференції буде видано збірку тез доповідей учасників — Materials of the Conference will be published as a Book of Abstracts.

Синхронного перекладу забезпечено не буде — No synchronous translation will be provided.

Передбачається публікація тез доповідей та збірника матеріалів конференції (видання ВАК України) — Thesis of the reports and scientific digest of the conference materials are planned to be published.

Для участі в конференції необхідно до 1 червня 2019 року надіслати заявку (реєстраційну форму учасника) та електронну версію тез поштою за адресою... — A participant's registration form and the thesis of the report in an electronic form are to be submitted by June the 1st, 2019 to the address...

Друге місце за ступенем вживання займає перестановка (10 %). Перестановка як вид перекладацької трансформації — це зміна розташування (порядку проходження) мовних елементів у тексті перекладу в порівнянні з текстом оригіналу. Елементами, що можуть зазнати перестановки, є звичайно слова, словосполучення, частини складного речення і самостійні речення у складі тексту. У багатьох випадках

ця граматична трансформація обумовлена відмінністю в актуальному членуванні української й англійської. В українській мові рема частіше розташовується наприкінці речення. В англійських реченнях, навпаки, рема виноситься звичайно на початок речення (цим почасті пояснюється широке використання пасивної конструкції, що дозволяє помістити об'єкт дії в початок речення).

Найбільш частий випадок у процесі перекладу — це зміна порядку слів і словосполучень у структурі речення. Відомо, що порядок слів в українській та англійській мовах неоднаковий, що пояснюється розбіжностями синтаксису:

До участі у конференції запрошуються студенти та аспіранти, що проводять дослідження в усіх галузях біології, біомедицини та екології — Students and PhD students that perform investigations in all fields of biology, biomedicine and ecology are invited for participation in the Conference.

У зв'язку з підвищеним інтересом до сланцевого газу як нового джерела енергетичних ресурсів на конференції буде виділена спеціальна тема, присвячена перспективам розвідки сланцевого газу в Україні — Topics due to the high interest in the prospects for shale gas exploration in Ukraine the conference will highlight the special topic “Unconventional Resources: the world and Ukraine perspectives”.

Найменш частотними трансформаціями при перекладі текстів україномовних запрошень англійською мовою є синтаксичне уподібнення (дослівний переклад), об'єднання та членування речень (по 5 % кожне).

Лексичні перекладацькі трансформації також складають незначну частину від загальної кількості зафіксованих трансформацій — 10 %.

Висновки. Не викликає сумнівів, що метод перекладу повинен відповідати типу тексту. Природно, щоб класифікація тексту здійснювалася шляхом віднесення конкретного тексту до того або іншого типу, до якого можна застосувати той або інший метод перекладу. Головна мета при цьому — зберегти при перекладі найбільш істотне, те, що визначає тип тексту. Тільки спеціальна мета, якій переклад має служити в конкретному випадку, або специфіка кола читачів, для якого він призначений, можуть бути обґрунтуванням для відступу від цієї вимоги. Але такого роду відступи стосуються вже не перекладів «звичайного» типу, а інших форм перенесення змісту, викладеного вихідною мовою, у текст мовою перекладу.

Залежно від переваги тієї або іншої функції в конкретному тексті можна виділити три основні типи: за описовою функцією мови — тексти, орієнтовані на зміст; за виразною функцією мови — тексти, орієнтовані на форму; за функцією звертання — тексти, орієнтовані на звертання. При цьому під текстами, орієнтованими на зміст, розуміються такі, основне завдання яких полягає у відтворенні змісту, інформації.

У той час як тип тексту значною мірою визначає вибір методу та ступінь важливості того, що підлягає збереженню при перекладі, вид тексту визначає, які внутрішньомовні закономірності враховуються перекладачем. Виходячи з цього, до типу текстів, орієнтованих на зміст, можуть бути віднесені: повідомлення та коментарі преси, репортажі, комерційна кореспонденція, специфікації товарів, інструкції для експлуатації технічних приладів, патентні описи, грамоти, офіційні документи, навчальна та спеціальна література всіх видів, дослідження, звіти, трактати, спеціальні тексти гуманітарних, природничих і технічних наук.

Виділення типів текстів, орієнтованих на зміст і орієнтованих на форму, не означає, що тексти, орієнтовані на зміст, не мають форми. В текстах, орієнтованих на зміст, слід урахувати, що, оскільки форма та зміст нероздільно пов'язана одна з одною, спосіб вираження думки в мові є не менш важливим, ніж її предметний зміст.

У текстах, орієнтованих на зміст, важлива насамперед прийнятність форми для вираження даного змісту, її здатність справляти необхідний вплив, а для текстів, орієнтованих на форму, насамперед важлива форма, що враховує естетичні та художньо-творчі аспекти. Текст, орієнтований на зміст, аналізується в плані формальних відносин, що задаються семантикою, граматиною та стилістикою, і з урахуванням їх перекладається іншою мовою.

Щодо всіх видів текстів, орієнтованих на зміст, можна сказати, що тут важливо в першу чергу орієнтуватися на відтворення інформативного змісту.

При оцінці якості інформативного перекладу береться до уваги, чи повністю вдалося передати зміст й інформацію в тексті перекладу. Із цієї найважливішої вимоги випливає, що мовне оформлення перекладу повинне безперечно відповідати законам мови перекладу, іншими словами, мовне оформлення перекладу орієнтовано в першу чергу на мову перекладу, що спостерігається у проведеному дослі-

дженні. Домінуючою виступає мова перекладу, оскільки найважливішим є відтворення інформаційного змісту у звичній мовній формі.

До перспектив подальших розвідок відносимо долучення до матеріалів дослідження текстів інших жанрів ділового дискурсу.

ЛІТЕРАТУРА

- Бархударов Л. С. Язык и перевод. Москва : Международные отношения, 1975. 240 с.
- Басс А. М. Научная и деловая корреспонденция. Москва : Наука, 1991. 176 с.
- Решкер Я. И. Теория перевода и переводческая практика. Москва : Международные отношения, 1974. 214 с.
- Богданов В. В. Классификация речевых актов. *Личностные аспекты речевого общения*. Калинин : КГУ, 1989. С. 25–37.
- Панфилова А. П. Теория и практика общения: учеб. пособие для студ. сред. учеб. заведений. Москва : Академия, 2007. 288 с.
- Стернин И. А. Введение в речевое воздействие. Воронеж : КО, 2001. 228 с.
- Федоров А. В. Основы общей теории перевода. Москва : Высшая школа, 1983. 115 с.
- Швейцер А. Д. Теория перевода. Москва : Наука, 1988. 256 с.

ПРИГЛАШЕНИЕ КАК РАЗНОВИДНОСТЬ ДЕЛОВОЙ ДОКУМЕНТАЦИИ: ПЕРЕВОДСКИЙ АСПЕКТ

Анастасия Рудая

старший преподаватель кафедры филологии Государственного учреждения «Одесский национальный морской университет»,
Одесса, Украина
e-mail: ansi2610@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7353-3914>

АННОТАЦИЯ

Актуальность выбранной темы обусловлена стремительным расширением международных связей Украины с другими государствами, тенденциями к интеграции страны в образовательное и научное европейское и мировое пространство. Этот факт приводит к увеличению объемов деловой документации в указанной сфере и обуславливает поиск оптимального воспроизведения всех содержательных и формальных параметров украиноязычной деловой документации на английском языке, языке международного общения.

Цель исследования заключается в выявлении особенностей перевода современной украиноязычной деловой документации на английский язык.

Как свидетельствуют результаты исследования, самыми частотными являются грамматические переводческие трансформации, которые составляют 90 % от всех зафиксированных переводческих преобразований. Достаточно распространены в рамках рассматриваемого материала исследования замены частей речи, которые составляют 35 %. Замена частей речи вызывает в большинстве случаев другой тип замены, а именно замену членов предложения — 30 % зафиксированных случаев (перестройка синтаксической структуры предложения). Второе место по степени употребления занимает перестановка (10 %). Наименее частотными трансформациями при переводе текстов украиноязычных приглашений на английский язык является синтаксическое уподобление (дословный перевод), объединение и членение предложений (по 5 % каждый). Лексические переводческие трансформации также составляют незначительную часть от общего количества зафиксированных трансформаций — 10 %.

Языковое оформление перевода исследуемого типа текста ориентировано в первую очередь на язык перевода, поскольку важным является передача информационного содержания в привычной языковой форме.

Ключевые слова: информативный тип текста, деловая документация, текст приглашения, языковое оформление, трансформация.

INVITATION AS A TYPE OF BUSINESS DOCUMENTATION: TRANSLATION ASPECT

Anastasiia Ruda

Senior Lecturer at the Department of Philology, State Institution
“Odesa National Maritime University”,
Odesa, Ukraine
e-mail: ansi2610@ukr.net
ORCID ID, <https://orcid.org/0000-0001-7353-3914>

SUMMARY

The relevance of the chosen topic can be explained by the rapid expansion of the international relations of Ukraine with other states, the trends towards the country's integration into educational and scientific European and world spaces. This fact leads to an increase in the volume of business documents in this area and determines the search for the optimal rendering all substantive and formal parameters of the Ukrainian business documents into English, the language of international communication.

The aim of the study is to identify the specifics of the translation of the modern Ukrainian business documents into English.

The results of the study prove grammatical translation transformations to be the most frequent ones, which make up 90 % of all stated translation techniques.

Replacements of the parts of speech are quite common within the framework of the material under study, which make up 35 %. Replacement of the parts of speech in most cases causes another type of replacement, namely, replacement of the parts of the sentence, which makes 30 % of the cases (syntactic restructuring). The second place is occupied by transposition (10 %). The least frequent transformations in the translation of the texts of the Ukrainian invitations into English are syntactic assimilation (literal translation), sentences merging and splitting (5 % each). Lexical translation transformations also make up an insignificant part (10 %) of the total number of the specified transformations.

The linguistic manifestation of the translation of the studied type of the text is focused primarily on the target language, since it is important to render the informative content in the regular language form.

Key words: informative text type, business documentation, invitation text, linguistic manifestation, transformation.

REFERENCES

- Barhudarov, L. S. (1975). *Yazyk i perevod* [Language and Translation]. Moskva: Mezhdunarodnye otnosheniya [in Russian].
- Bass, A. M. (1991). *Nauchnaya i delovaya korrespondenciya* [Scientific and Business Correspondence]. Moskva: Nauka [in Russian].
- Bogdanov, V. V. (1989). *Klassifikaciya rechevyh aktov // Lichnostnye aspekty rechevogo obshcheniya* [Classification of Speech Acts: Personal Aspects of Speech Communication]. Kalinin: KGU [in Russian].
- Fedorov, A. V. (1983). *Osnovy obshchej teorii perevoda* [Fundamentals of General Translation Theory]. Moskva: Vysshaya shkola [in Russian].
- Panfilova, A. P. (2007). *Teoriya i praktika obshcheniya: ucheb. posobie dlya stud. sred. ucheb. Zavedenij* [Theory and Practice of Communication: a textbook for students of secondary educational institutions]. Moskva: Akademiya [in Russian].
- Recker, Ya. I. (1974). *Teoriya perevoda i perevodcheskaya praktika* [Translation Theory and Practice]. Moskva: Mezhdunarodnye otnosheniya [in Russian].
- Shvejcer, A. D. (1988). *Teoriya perevoda* [Theory of Translation]. Moskva: Nauka [in Russian].
- Sternin, I. A. (2001). *Vvedenie v rechevoe vozdejstvie* [Introduction to Speech Impact]. Voronezh: KO [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 30.06.2020